

Constantin PARASCHIVESCU

Un film al sugestiilor

Curios... din cinci spectacole bune pe care le-am văzut la T.N.B. la începutul lunii octombrie – cu unele parțiale amendamente, o adevărată microstagione –, mă urmărește încă cel mai simplu, cel mai modest în montare și forțe, cel la care nu mă așteptam să fie mai mult decât un recital actoricesc, *Scrisori de dragoste* de Albert Ramsdell Gurney. Piesa în două personaje, fără decor, fără costume speciale, cu două măsuțe, două scaune și doi actori care-și citesc rolurile – scrisorile.

Am mai văzut spectacole cu doi actori care-și citesc corespondența, de la celebrul *Dragă mincinosule* de Jerome Kilty, dar de la un moment dat se ridicau în picioare, intrau într-o relație efectivă de joc și interpretau momentele evocate cu starea emotivă corespunzătoare. De data aceasta, cei doi actori nu se ridică de pe scaune decât o dată fiecare, ca să iasă pentru câteva minute și să se întoarcă, marcând doar o trecere importantă de timp. Nu intră în relație efectivă de joc. Mai mult chiar, nici nu se privesc pe tot parcursul reprezentației, ci doar la sfârșit, de dincolo de poveste, când se întorc unul spre altul, tăcuți, descoperindu-se parcă abia, atunci fiindte reale și de o fascinație aproape neverosimilă, eternă „noi suntem? Noi am fost eroii acestei povești?”, parcă se întrebă ei.

De la spectacolul evocat mai înainte, cu eleganța și farmecul unor actori ca

Fory Etterlé și Beate Fredanov, toate celelate pe care le-am văzut aveau atributul virtuozității și calitatea exemplară de recital actoricesc.

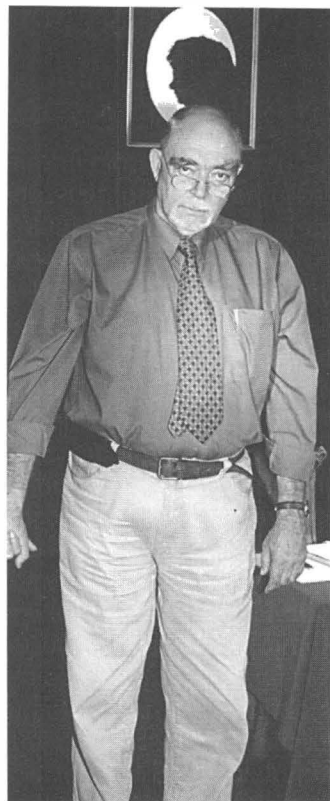
Acesta are ceva mai mult, ceva ce nu știu să definesc în două cuvinte, sau seara aceea de 9 octombrie a avut o suflare cerească în mica sală de 99 de locuri „Marin Sorescu” a marelui Teatru Național, care a îmboldit lacrimi în ochii bine struniți de măiestrie și experiență ai lui Mircea Albulescu. Nu mai încapă într-un atribut de virtuozitate, nu mai e doar un exemplar recital actoricesc – poate că a fost, că interpretează de mai mult timp împreună *Scrisorile*, mai întâi la Teatrul din Brașov, apoi în turneu la New York, iar reîntâlnirea de acum echivalează cu o excepțională premieră. Și cu o treaptă în plus.

E miracol, e magie, e artă pură care n-are nevoie de cuvinte pentru a fi prețuită. „Dă autorul un text – spune Tudor Arghezi –, dă teatrul scena, sala recuzita, dar totul cade în derizoriu fără prezența artistului, care sintetizează spectacolul și rămâne singurul factor valabil din scenă. (...) Luați-l de braț și urcați-l pe un scaun într-o cameră goală. Nu trebuie mai mult.”

Mircea Albulescu și Ileana Stana Ionescu nu se urcă pe scaune. Stau așezați pe ele, tot timpul. Și pot juca oriunde. Laudă lui Mircea Cornișteanu că i-a luat de braț și i-a așezat alături, urmărindu-le cu discreție duelul verbal și poate emoționat el însuși de performanță.

Autorul, prolific și răsfățat de succes în Statele Unite, n-a vrut să scrie o piesă. Și-a cumpărat un computer și a început să exerseze la el, compunând scrisori între două personaje. „Când personajele au început să-mi vorbească, mi-am dat seama că trebuie să stau și să văd ce se întâmplă până la capăt“, mărturisește el. Și așa s-a născut piesa, în 1989, ca un roman ai cărui protagoniști încep să comunice din copilărie până spre bătrânețe, se

tachinează, studiază, se maturizează, își întemeiază familii și își caută fericirea, firi deosebite care ar fi putut fi împreună, dar nu s-au întâlnit decât sporadic și irelevant, parcurgând o epocă, o viață de frământări și iluzii, deziluzii, care, împărtășite sincer, spontan, cu regret și furie, cu patimă și sensibilitate, conturează un spectacol mai viu decât l-ai vedea. Prin sugestia reacțiilor reciproce. A atras cupluri de vedete de cinema și televiziune s-o interpreteze, în 1999 s-a realizat un telefilm pentru canalul american ABC, cu un extraordinar succes. Cuplul nostru, Mircea și Ileana, cred eu că-i egalează și-i întrece pe mulți, printr-o trăire atât de intensă și concentrată, atât de variată și cu schimbări neprevăzute de ton, de reacții, de gesturi mărunte, fine sau nervoase, încât încapă în ea întregul univers de bucurii, exaltări și dureri sufletești care compune lumea. Și cerul cu stele. Și, ca să fiu sincer până la capăt, mi-am examinat și pârdașnica îndoială care-mi spunea că, la urma urmei, e teatru radiofonic și am închis ochii; imposibil, după trei secunde i-am deschis, pentru că spectacolul se contura și din sugestii vizuale atât de expresive încât derulau un film real al imaginației. Din particule nevăzute. Incredibil!

Teatrul Național București – Scrisori de dragoste de A.R. Gurney. Traducerea: Petre Bokor. Versiunea scenică și regia: Mircea Cornișteanu. Distribuția: Ileana Stana Ionescu, Mircea Albulescu. Premiera: 9 octombrie 2001.